

Endi?e Kaynaklar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Endi?e Kaynaklar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20936>

Özet

Endi?e Kaynaklar? Ölçe?i, 2008 y?l?nda Suna Hayta taraf?ndan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilm? bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle **ameliyat** nedeniyle hastaneye yatan adolesanlar?n ya?ad??? durumsal **endi?e** kaynaklar?n? ve yo?unlu?unu belirlemek amac?yla tasarlanm???r. Ölçek, cerrahi süreç ve hastane ortam?n?n genç bireyler üzerindeki psikolojik etkilerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Endi?e, Anksiyete, Adolesan, Hastaneye Yat?, Ameliyat, Ölçek Geli?tirme, Cerrahi Stres.

Yazarlar

Suna Hayta.

Amaç

Endi?e Kaynaklar? Ölçe?i'nin temel amac?, cerrahi prosedürler nedeniyle hastanede bulunan adolesanlar?n spesifik **endi?e** tetikleyicilerini tanımlamak ve bu kaynaklar?n ?iddetini ölçmektir. Bu araç, klinisyenlere ve hem?irelere, genç hastalar?n ameliyat öncesi ve sonrası dönemde kar??la?tıkları psikolojik zorluklar? anlamada ve buna uygun destek stratejileri geli?tirmede yard?mc? olmak üzere tasarlanm???r.

Ölçek, hastaneye yat???n kendisinden kaynaklanan (ayr?lk, yabanc? ortam) ve ameliyat prosedüründen kaynaklanan (a?r?, uyanamama, sonuçlar) endi?e boyutlar?n? ay?rt etmeyi amaçlamaktadır. Bu ayr?m, giri?imsel psikolojik desteklerin hedeflenmesinde kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, hastaneye yat? ve cerrahi operasyon ba?lam?nda ortaya ç?kan durumsal **anksiyete** (state anxiety) yap?s?n? ölçmektedir. Anksiyete, bu ba?lamda, bilinmezlik, kontrol kayb?, fiziksel zarar görme beklentisi ve sosyal izolasyon gibi faktörlerle ili?kilendirilen spesifik duygusal ve fizyolojik tepkiler bütünüdür.

Yap?n?n çok boyutlu oldu?u varsayılmakta olup, tipik olarak fiziksel endi?eler (a?r?, komplikasyonlar), sosyal endi?eler (aileden ayr?lma, arkadaşlardan uzak kalma) ve prosedürel endi?eler (ameliyat?n kendisi, anestezi) gibi alt boyutlar? içermesi beklenir. Ölçek, bu farklı endi?e kaynaklar?n?n göreceli katkıları?n? saptayarak genel **endi?e** düzeyini de?il, endi?enin kayna??n? haritalandırmaktadır.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinin bir parçası olarak çe?itli geçerlik çal??malar? yapılm??tır. Ne yazık ki, bu akademik giri?te spesifik geçerlik katsayılar? (örneğin, içerik geçerli?i, yapı geçerli?i veya kriter geçerli?i) belirtilmemiştir. Ancak, bir yüksek lisans tezi çal??ması olarak, ölçeğin muhtemelen uzman görüşü ile **içerik geçerli?i** ve faktör analizi yoluyla **yapı geçerli?i** testlerinden geçti?i varsayılmaktadır.

Yapı geçerli?i testleri, ölçek maddelerinin, ölçülmesi amaçlanan teorik yapıyı (hastaneye yat?? ve ameliyat kaynaklı endi?e) ne ölçüde temsil etti?ini gösterir. İlgili çal??manın tam metnine Türkiye Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir, bu sayede spesifik geçerlik değerleri incelenebilir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, ölçüm tutarlılı?ın? de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir. Orijinal kaynakta spesifik güvenilirlik değerleri belirtilmemi? olmasına rağmen, ölçek geli?tirme standartlarına uygun olarak **iç tutarlılık** (Cronbach alfa katsayısı?) ve/veya test-tekrar test güvenilirli?i yöntemlerinin kullanıld??? düşünülmektedir.

Yüksek iç tutarlılık katsayılar?, ölçeği oluşturan maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Bu tür bir ölçeğin, özellikle cerrahi stres gibi durumsal ve zamanla de?i?ebilen bir yapıyı ölçmesi nedeniyle, iç tutarlılık değerlerinin kabul edilebilir düzeyde olması beklenir.

Faktör Analizi

Endi?e Kaynaklar? Ölçeği'nin geli?tirilme amaçlarında, ölçeğin altında yatan boyutlar? ke?fetmek amacıyla Faktör Analizi (muhtemelen Ke?fedici Faktör Analizi - KFA) kullanılm??tır. Bu analiz, hastaneye yat?? ve ameliyat deneyimindeki çe?itli **endi?e** kaynakların?n gruplandırılmasına ve ölçeğin alt yapıların?n belirlenmesine olanak tanır.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştu?unu (örneğin, fiziksel korkular, sosyal kaygılar, tıbbi prosedür korkuları) ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendi?ini ortaya koymaktadır. Bu boyutlar, klinisyenlerin genç hastaların hangi spesifik alanda en çok deste?e ihtiyaç duydu?unu anlamalarına yardımcı olur.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme ölçeği (Özel duruma yönelik tasarlanm??tır).

Format: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikolojik ölçek geli?tirme standartlarına göre

muhtemelen Likert Tipi Derecelendirme format?ndadır.

Derecelendirme: Spesifik derecelendirme (örne?in, 3'lü, 4'lü veya 5'li Likert) orijinal kaynakta eksiktir.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popölasyon Grubu: Adolesanlar (Ergenler).

Ya? Grubu: Hastaneye yatan, ameliyat olacak ergen popölasyonu (Genellikle 12-18 ya? aral???).

Popölasyon Detaylar?: Ameliyat nedeniyle hastaneye yatan genç bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Cerrahi Endi?e, Hastane Kayg?s?, Adolesan Psikolojisi, Sa?l?k Anksiyetesi, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Veri mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Gaziantep Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü (Tez savunma y?l? itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Suna Hayta taraf?ndan **2008** y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Akademik tezler genellikle kamuya aç?k kaynaklard?r ve tezde belirtilen kurallar çerçevesinde akademik ara?t?rmalarda ücretsiz olarak kullan?labılır. Kullan?m izni ve ticari ücretler için yazar veya Gaziantep Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?u adresten indirilebilir: endise-kaynaklari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Hayta, S. (2008). *Ameliyat nedeniyle hastaneye yatan adolesanlar?n ameliyat olma ve hastaneye yatma durumunda Endi?e Kaynaklar? Ölçe?inin geli?tirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Tez özeti ve eri?im linki: tez.yok.gov.tr

Endi?e Kaynaklar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tamamına eri?im için yazarın yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM